

20. yüzyıl bestecisi Darius Milhaud ve Op. 76 flüt ve piyano için sonatini üzerine bir inceleme

A study on the 20th century composer Darius Milhaud and his sonatine for flute and piano Op. 76

Özlem Koçyiğit¹

¹ Anadolu Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Eskişehir, Türkiye.

ÖZ

20. yüzyıl Fransız modernist besteci, eğitimci, orkestra şefi ve yazar olan Darius Milhaud, müzik tarihinin önemli bir sanatçısıdır. Neoklasizm akımının temsilcileri arasında yer alan besteci, çeşitli enstrüman kombinasyonları da yaparak birçok müzik stilinde yaklaşık 450 eser bestelemiştir. Ayrıca Fransız Altılılar grubunun üyesidir. Politonaliteyi geliştiren Milhaud, Fransız ve Yahudi halk müziği, Brezilya ve Caz müziği etkileriyle harmanladığı birçok eser yazmıştır. Bu çalışmada bestecinin yaşamı, müzik stili, müzikal kimliği hakkında bilgi verilmiş ve 20. yüzyıl flüt repertuarının önemli eserleri arasında yer alan flüt ve piyano için bestelediği "Op. 76 numaralı Sonatini" incelenmiştir. Milhaud'nun bu sonatiniin prömiyeri, ithaf ettiği flütçü Louis Fleury ve piyanist Jean Wiéner tarafından 1923'te Paris'te yapılmıştır. Milhaud'nun bu eseri modern flüt repertuarı içinde hem teknik hem de müzikal yönden önemli bir yere sahiptir. Yenilikçi armonik yazısı, flütün renklerini kullanımındaki özeni ve ritmik çeşitliliği, akılda kalıcı caz öğeleri barındıran hem yorumcu hem de dinleyici için nitelikli bir eserdir. Sonatin, konservatuvar ve müzik okullarının eğitim programlarında ve uluslararası solistlerin resital programlarında sıkça yer almaktadır. Bestecinin eserde kullandığı çoklu tonalite, ritmik çeşitlemeler ve caz kalıpları, flütün artikülasyon ve sonoritte anlamında ifade biçimini geliştirirken repertuvara kaliteli bir eser kazandırmıştır. 20.yüzyıl müziğinin özelliklerini barındıran eserler içinde önemli bir yere sahip olan sonatiniin form ve armonik özelliklerine ait bu çalışmada verilen detaylı bilgilerle sonatini icra edecek flüt sanatçılarına, piyanistlere ve dönem müziği ile ilgilenen müzik severlere yararlı bir kaynak olması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Darius Milhaud, klasik batı müziği, flüt, Op. 76 sonatin, politonalite

ABSTRACT

Darius Milhaud, a 20th century French modernist composer, educator, conductor and writer, is an important artist in music history. The composer, who is among the representatives of the neoclassicism movement, composed approximately 450 works in many musical styles, including various instrument combinations. He was also a member of the French Les Six. Milhaud, who developed polytonality, wrote many works that he blended with French and Jewish folk music, Brazilian and Jazz music influences. In this study, information about the composer's life, his musical style and musical identity is provided, and his Sonatina Op. 76 composed for flute and piano, which is among the important works of the 20th century flute repertoire, is analyzed. This sonatina by Milhaud was premiered in Paris in 1923 by the flutist Louis Fleury and the pianist Jean Wiéner, to whom it was dedicated. Milhaud's Sonatina holds a significant place in the modern flute repertoire, both technically and musically. Its innovative harmonic language, meticulous use of flute's timbral colors and rhythmic variety enriched with memorable jazz elements, make it a distinguished work for both performer and listener. The sonatina is frequently included in the curricula of conservatories and music schools and in the recital programs of international soloists. The composer's use of polytonality, rhythmic variations and jazz patterns in the work has improved the flute's expression in terms of articulation and sonority and also added a quality work to the repertoire. With the detailed information provided in this study on the form and harmonic features of the sonatina, which has an important

Özlem Koçyiğit — okocyigit@anadolu.edu.tr

Geliş tarihi/Received: 23.05.2025 — Kabul tarihi/Accepted: 06.10.2025 — Yayın tarihi/Published: 30.10.2025

Telif hakkı © 2025 Yazar(lar). Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren Creative Commons Attribution License (CC BY) altında dağıtılmıştır.

Copyright © 2025 The Author(s). This is an open access article distributed under the Creative Commons Attribution License (CC BY), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

place among the works that contain the characteristics of 20th century music, it is aimed to be a useful resource for flute players, pianists who will perform the sonatina, and music lovers interested in the music of the period.

Keywords: Darius Milhaud, classical music, flute, Op. 76 sonatina, polytonality

1. GİRİŞ

Darius Milhaud, 20. yüzyıl dönem müziğinin besteci, eğitmen, orkestra şefi ve müzik yazarı kimliği ile tanınan üretken ve önemli bir sanatçısıdır. Neoklasizm akımında yer alan Milhaud politonaliteyi geliştirmiş, Brezilya ve Amerika'da kaldığı süre boyunca bu iki ülkenin müziğinden aldığı ilhamı eserlerinde kullanmıştır. Fransız bir Yahudi olan besteci eserlerinde bu kökleri de kullanmıştır. Çeşitli melodi türlerini (halk şarkıları ve caz) kendi tarzına uyarlamıştır. Besteci aynı zamanda Fransız Altılılar grubunun da bir üyesidir. Müziğe kattığı bu yenilikçi tavır flüt repertuarında da çok önemli bir yer almıştır. Flüt repertuarına en büyük katkılarından biri, flüt ve piyano için yazdığı Op. 76 Sonatin'dir. Bu eser Milhaud'nun politonalite ve armonik yapıyı sentezlemesi, ritmik varyasyonlar ile esneklik kazandırması ve kullandığı ifade biçimleri ile flütün teknik ve müzikal kalitesini ön plana çıkarması ile bilinir.

Milhaud, sonatin ile flüt repertuarına kullandığı yenilikçi motiflerle ve çoklu tonalite ile hem teknik açıdan hem de müzikal açıdan zenginlik kazandırmış ve repertuarın önemli eserleri arasında yer alan sanatsal bir yapıtı sunmuştur.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, 20. yüzyıl Fransız modernist besteci ve eğitimci Darius Milhaud'nun flüt ve piyano için bestelediği Op. 76 Sonatin'in müzikal analizinin yapılması ayrıca bestecinin hayatı, müzikal yaşamı ve stili konusunda bir başvuru kaynağı sunmaktır. Eserin form özelliklerine ait detaylı bilgiler, eseri yorumlayacak olan flüt icracılarına kaynak teşkil edecektir. Yapılan bu araştırma ile Milhaud ve eseri ile ilgili elde edilecek bilgilerle, literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Milhaud'nun flüt sanatı içerisindeki önemini vurgulaması, bestecinin yaşamı, stili ve flüt ekolüne katkıları ile ilgili kaynak oluşturulması, araştırmacı ve öğrencilerin Milhaud ve bestesi ile ilgili teknik, müzikal ve tarihsel bilgiler sağlayabilmesi açısından önem taşımaktadır. 20. yüzyıl Fransız müziğinde birçok stilden etkilenen ve bunları müziğine yansıtarak dönemin önemli bestecileri arasında yer alan Milhaud'nun eseri üzerine yapılacak detaylı analiz ile sanatçının bestecilik anlayışının anlaşılmasına ve flüt repertuarındaki öneminin ortaya konmasına katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla Milhaud ile ilgili araştırma yapacaklar için besteci ve eser ile ilgili teknik, müzikal ve tarihsel bilgilere ulaşması yönüyle de önem taşımaktadır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma bestecinin hayatı, bestelerinde kullandığı teknikler ve akımlar, önemli eserleri ile flüt ve piyano için bestelediği Op. 76 Sonatinin kavramsal analizi ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada Milhaud'nun sanatsal kimliği ile ilgili gerekli verilerin elde edilmesi amacı ile kapsamlı bir literatür taraması yapılmış ve nitel araştırma yöntemi olarak doküman incelemesi yapılmıştır. Nitel araştırma; görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleriyle doğal ortamda olay ve olguların olduğu gibi bütüncül bir şekilde saptanması için nitel bir yolun izlendiği araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Doküman analizi, basılı ve elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde gerçekleşen bir dizi işlemdir (Bowen, 2009). Araştırmada eserin üç bölümü ayrı ayrı hem müzikal hem de form analizi olarak ele alınmıştır. Araştırmaya konu olan eserin analizindeki basamaklar ve yöntem aşağıda gösterilmiştir:

- Hazırlık Basamağı

Besteci ve eser hakkında araştırma yapmak. Eserin formunu, bölüm sayısını saptamak ve nota ve kayıt gibi kaynaklara ulaşmak.

- Eseri Dinleme ve Gözlem

Eseri birkaç kez dinlemek, bölümleri belirleyerek melodik, ritmik, armonik yapılara dair notlar almak. Belirgin geçişler, temalar, tekrarlar ve kontrastları saptamak.

- Form Tipini Tanımlamak

Eserin bölmeleri ile form tiplerini eşleştirmek, tematik bölümleri belirlemek ardından form şeması oluşturmak.

- Tematik ve Motif Analizi

Motif, cümle yapısı ve sekansların analizinin yapılması ve ritim, doku (homofonik, polifonik vb.), nüansların belirlenmesi.

- Armoni ve Tonalite Analizi

Bölümlerin tonal merkezini belirlemek ve modülasyonların, kadansların nerede ve nasıl kullanıldığını saptamak. Armonik yapıyı belirlemek.

- Yorumlama, Değerlendirme ve Raporlama

Eser yukarıda verilen basamaklar takip edilerek şemalarda açıklanmıştır. Ayrıca sonatinin flüt repertuarındaki önemi, yeri ve icra ederken dikkat edilecek konular hakkında bilgi verilmiştir.

Darius Milhaud'nun Hayatı

Fransız besteci ve orkestra şefi olan Milhaud (Görsel 1), Fransa'nın Provence bölgesine yerleşen Yahudi bir ailenin çocuğu olarak doğmuş ve küçük yaşlarda keman eğitimi almaya başlamıştır. Paris konservatuvarında Berthelier ile keman, Leroux ile armoni, Gédalge ile kontrpuan ve kompozisyon, Widor ile füg, Dukas ile orkestrasyon çalışmıştır. Milhaud'ya en çok etkiyi Gédalge yapmış, teknik donanımının önemli bir parçası olarak kalacak olan Fransız akademik kontrpuanında ustalık kazanmasını sağlamıştır. Aynı zamanda mükemmel orkestra şefi ve piyanist olarak da yetişmesini sağlamıştır (Drake, 2001).

Görsel 1

Darius Milhaud (Platt, 2017)

Konservatuvardan keman ve kontrpuan dallarından birincilikle mezun olan besteci ayrıca "Prix Lepaulle" ödülleri almıştır (Say, 2010).

Milhaud, 1912'de şair, oyun yazarı ve diplomat olan Paul Claudel ile ilk karşılaşmasını "*hayatımdaki en büyük şans*" olarak tanımlar. Brezilya'ya elçi olarak atanan Claudel, Milhaud'ya ataşelik görevi teklif etmiştir. Resmi görevi şifreli mesajları tercüme etmek olan besteci, Claudel'e seyahatlerinde eşlik etmek dışında Kızıl Haç yararına konserler ve konferanslar da vermiştir. Milhaud, Brezilya'da eserlerini etkileyen Brezilya popüler müziğini keşfetmiştir. Brezilya'dan 1919'da Paris'e dönmüş, on yıl boyunca yaptığı besteleri artan bir başarıyla

devam etmiştir. Piyanist olarak ise genellikle kendi eserlerinden oluşan çok sayıda konser vermiştir. Ayrıca Courrier Musical için düzenli olarak müzik eleştirileri yazmıştır. Besteci 1920'li yıllarda ünlü Fransız Altılılar grubunun bir üyesi olmuştur (Drake, 2001). 1920 yılında Fransa'da Georges Auric, Louis Durey, Arthur Honegger, Darius Milhaud, Germaine Tailleferre ve Francis Poulenc'in oluşturduğu "Altılılar" olarak anılan bestecilerden söz edilmeye başlanmıştır (Say, 2010). *"Satie Fransız Altılılar'ın manevi önderi, Cocteau ise entelektüel önderiydi. Durey ve Tailleferre kısa sürede unutuldu ve Auric ünlenen bir eser yazmadı. Uluslararası arenada ilk göze çarpan besteci Milhaud oldu. Honegger yavaş gelişirken uysal Poulec ise palyaço olarak adlandırılıyordu. Milhaud politonal denemeleriyle göze çarptı ve bu kavramı geliştirdi"* (Schonberg, 2013). Milhaud bu grubun üyelerinin stillerinin veya kişiliklerinin tamamen zıt olduğunu belirtmiştir (Kutluk, 1997). Fransız Altılılar'ın güçlü ideallerinin ve düşünce birliğinin olmaması nedeniyle birliktelikleri bitmiştir (Selanik, 1996). Milhaud'nun, politonalite ve atonalite ile ilgili bazı makaleleri müzikal estetiğini anlamak için çok önemlidir. On yılın sonunda özellikle 1930'da Berlin'de Christophe Colomb operasının olağanüstü başarısıyla kendini önemli bir besteci olarak kabul ettirmiştir (Drake, 2001). 1930'ların sonlarında ekonomik zorlukları hafifletmek amacıyla kurulan "Administration des Beaux-Arts" bestecileri çalışmalarını arttırmaları için desteklemiştir. Bu konuda 1938 yılında görev alan on iki kişi içinde Milhaud'da yer almıştır (Bakbak ve Akçaoğlu, 2022).

Milhaud 2. Dünya savaşının başlaması ve isminin aranan Yahudi sanatçılar listesinde olması nedeniyle 1940'ta ABD'ye göç etmek zorunda kalmış, Oakland'daki Mills College'da öğretmenlik yapmıştır. Sonraki süreçte Aspen, Colorado'daki yaz okulunda da ders vermiş ve 1948'den 1951'e kadar Santa Barbara'daki Batı Müzik Akademisi'nin onursal müdürlüğünü yapmıştır. 1947'de Fransa'ya dönerek Paris Konservatuvarı'nda kompozisyon profesörü olan Milhaud, Mills'deki görevini 1971'de bırakana kadar, hayatının son kısmını iki ülke arasında geçirmiştir (Drake, 2001). Milhaud 1974'te İsviçre'nin Cenevre kentinde ölmüştür.

20. yüzyıl müzik akımları

Bilindiği gibi, 20. yüzyılda İzlenimcilik (Empresyonizm), Anlatımcılık (Expresyonizm), Yeni Klasikçilik (Neo Klasizm), Folklorizm, On İki Ton Müziği ve sonrasında Puantilizm, Egzotizm, Elektronik müzik, Raslamsal Müzik, Caz, Post Modern Müzik, gibi yeni akımlar ortaya çıkmıştır. Müziğin belirli kalıpları yıkılmış yeni akımlarla ve kültürlerle globalleşen bir tarza yönelmiştir.

20. yüzyılda besteciler tonal müziğin sınırlarını aşmak istemişlerdir. Çağdaş besteciler Arnold Schoenberg'in eserleri çerçevesinde ve merkezi Viyana'da olan tonsuz (atonal) müziği ve Igor Stravinsky'nin eserleri ışığında merkezi Paris'te olan politonal müziği geliştirmişlerdir (Finkelstein, 2000). Avrupa'da iki dünya savaşı yaşayan besteciler neoklasizm akımına yönelmişler karmaşık yöntemleri bırakarak geniş bir dinleyici topluluğuna ulaşmayı istemişlerdir (İlyasoğlu, 1994).

Neoklasizm bestecileri müziğin işlevsel tonalitesini, modalite veya atonalite ile değiştirdiklerinden, bu terim genellikle Barok veya Klasik stilin parodisi veya çarpıtılması anlamına gelir. Prokofiev, Stravinsky, Hindemith gibi Milhaud da neoklasizm akımını kullanmış besteciler arasındadır (20th Century Classical Music, t.y.). 20. yüzyılın ilk yarısında Amerikalı siyahilerin başlattığı ve tüm dünyayı etkileyen caz, klasik müzik bestecilerini de etkilemiştir. Debussy, Ravel, Satie, Stravinski, Milhaud, Hindemith, Copland bu etkileri yansıtan bestecilerdendir (Say, 1994). 20. yüzyılda birçok bestecinin kullandığı bir akımdır. Kendi kökleri veya etkilendikleri ülkelerin halk müziklerini kullanarak yeni bir akım oluşturmuşlardır. Milhaud'da Amerika ve Brezilya'nın müziğinin unsurlarını, Fransız ve Yahudi halk ezgilerini de müziğine yansıtmıştır. Politonalite (çok tonluluk) aynı müzikal yapı içerisinde birden fazla tonal merkezin eşzamanlı olarak kullanılmasıdır (Aktüze, 2010). Klasik tonalite kavramını yıkan bu kavram 20. yüzyıl müziğinin en önemli unsurlarından biridir. Politonalite farklı tonal yapıların bir arada kullanılmasıyla müziğe yeni bir ifade biçimi katmıştır. 20. yüzyıl müziğinde Milhaud, Stravinsky, Ives, Ravel gibi önemli besteciler bu tekniği sıkça kullanmıştır. Örneğin piyanoda her iki elin farklı tonalitede çalması gibi ya da orkestradaki her enstrümanın farklı tonalitelere kontrast pasajlar çalması gibi unsurlar sıkça görülmektedir ve bu dönemin bestecileri tarafından yenilikçi tavır olarak benimsenmiş unsurlardan biri olmuştur.

Milhaud'nun müzik stili ve eserleri

Milhaud birçok stilde yaklaşık 450 eser bestelemiştir: Senfoni, opera, konçerto, süit, sonat, oda müziği eserleri, ses müziği, bale ve tiyatro müziği, çocuklar için piyano parçaları, film müziklerinin yanında kitaplar da yazmıştır. Milhaud bol eser üretimiyle 1920'lerin avant garde'ı ile ilişkilendirilmekte ve politonalite (iki veya daha çok ton merkezinin bir arada kullanılması, çok tonluluk) kullanımında öncü olarak kabul edilmektedir.

Genellikle karmaşık armonilerle şiirselliği birleştirmiş zengin ilham kaynaklarını kullanarak etkileyici bir üslup bütünlüğüne sahip olması ile tanınmış ve melodinin önemini vurgulamıştır. Stilindeki ritmik canlılık ve politonal bağlamdaki modal yaklaşımı ile Milhaud'nun özgün ve ayırt edici bir besteci olduğu söylenebilir.

Milhaud eserlerinde Provence (Akdeniz'e kıyısı olan Fransız bölgesi) kökenli halk müziği temalarını yoğun bir şekilde kullanmış, ancak Alman unsurlarını da yansıtmıştır. Melodi ve armonide bitonaliteyi (iki ton merkezinin bir arada kullanılması) sıkça kullanmış ve bu konuda Honegger üzerinde büyük bir etki bırakmıştır (Toff, 2012).

Milhaud'nun cesur ve bireysel tarzı L'Homme et son désir, Le Boeuf sur le toit ve La Création du monde balelerinde görülmektedir. Besteci, Claudel'in Protée, Agamemnon ile Choéphores'in Les Euménides adlı tragedyalarının müziğini bestelemiştir. Diğer operaları arasında Christophe Colomb, Le Pauvre Matelot, David ve Médée sayılabilir. Milhaud'nun müziği yaklaşık 1913'ten itibaren bitonalite ve politonalite kullanımı ile karakterize edilir. Politonaliteyi ilk kullanan olmasa da ilk analiz eden ve bu tekniği tutarlı bir şekilde geliştiren kişidir. Politonalite kullanımının bir örneği, bir dizi dans süiti olan ünlü eseri Saudades do Brasil'dir. Üslubu daha sonraki yıllarda sadeleşmiş, ancak armonik temeli çoğunlukla politonal kalmıştır. Uyumsuz olmasıyla birlikte müziği lirik bir nitelik taşır (The Editors of Encyclopaedia Britannica, 2024). *La Création du monde* siyahi balesinde caz müziği, *Saudades do Brasil* eserinde Güney Amerika müziğinin etkileri, *Suite Française*'de Fransız halk müziği ve Yahudi kökenini taşıyan ezgiler görülmektedir (Mimaroğlu, 1990).

Caz müziğine olan sevgisi 1920'de Londra'da, New York'tan yeni gelmiş olan Billy Arnold Jazz Band'i dinlemesiyle başlamıştır. Tınların incelikli kullanımını ve karmaşık ritmik canlılığından aldığı ilhamla Caramel Mou isimli eserini, iki yıl sonra ise ABD turnesinde Paul Whiteman Band'i dinleyip Trois rag caprices'i bestelemiştir. 1923'te, Gershwin'in Rhapsody in Blue'sundan bir yıl önce caz ve klasik unsurlarını birleştirerek La création du monde eserini yazmıştır. Milhaud tonaliteyi hemen hemen hiç kullanmamış, politonalite ile bestelerini yapmıştır. Milhaud 1911'de form geliştirmek için enstrümantal müzik yazması gerektiğini fark etmiş ve 1914'e gelindiğinde ilk dönemlerdeki tarzından uzaklaşarak daha fazla kromatik öğeler kullanılmış, uyumsuzluğa ve politonaliteye yönelmiştir. Ritim konusunda giderek artan bir farkındalık gelişirken bu arada müziğinin yapısı hafifleyerek, piyano yazısı daha sadeleşmiştir. 1920'lerde ise müziğini karakterize eden hafif, kontrpuan kullanılan dokuların yoğunluğu görülmektedir. Milhaud'nun son zamanlarında eserlerindeki başlıca özelliği cenaze havasında yazdığı ağır bölümlerdir, senfonik, oda müziği ya da opera eserleri olağanüstü güzellikte ve yoğunluktadır ve genellikle daha önce hiç olmadığı kadar yüksek perdeden tınlar. Bu son dönem eserlerinde, dalgalanan modlar, saydam dokular ve incelikle değişen enstrümantal renklerle harmanlanan bir melodi bulunmaktadır (Drake, 2001).

Besteci yapıtlarında yaratıcılığı, tazeliği ve çeşitliliği neoklasizmden aldığı netlik ve mantıksal formla harmanlamıştır. Vincent d'Indy'nin tercih ettiği milliyetçi klasik tutuculuktan çok uzak olan Milhaud cazdan Schoenberg'e kadar yabancı etkilere açık olmuştur (Burkholder vd., 2014).

Milhaud'nun politonalite hakkındaki görüşleri şöyledir; *"Birleştirilmiş iki anahtarın olası her kombinasyonunu araştırmak ve bu şekilde üretilen akorları incelemek için işe koyuldum. Sonra üç anahtar ile aynı işi yaptım. Anlayamadığım konu; armoni kitapları akorları, akorların inversiyonlarını ve dizilişlerini yöneten kuralları ele aldıkları halde aynı şeyin, politonalite için neden yapılmadığıydı. Bu akorların bazılarını aşına olarak büyüdüm. Kulağımı normal akorlardan daha fazla tatmin ediyorlardı; zira politonal bir akor, daha ince tatlı ve daha şiddetli bir etkiye sahiptir."* (Schonberg, 2013, ss. 560-561).

Büyük orkestra için 13 senfoni ve küçük orkestra için 5 senfoni, 5 piyano, 2 çello, 2 keman, klarnet, arp, viyola konçertosu yanında ağız mızıkası eşlikli bir süit bestelemiştir (Aktüze, 2007). "Etüdes", "Énotes sans musique", "Entretiens avec Claude Rostand" ve "Ma vie heureuse" bestecinin yazdığı kitaplardır (Say, 2010).

Flüt, obua, klarnet ve piyano için yazdığı sonatında dörtlü akorlar ve çift pedalın yanı sıra üst üste bindirilmiş yedili akorlar üzerinde üçlü kontrpuan kullanır. Flüt, keman ve orkestra için konçerto'yu Blanche Honegger ve Marcel Moyse için yazmıştır ve 1940 yılında prömiyeri yapılmıştır (Toff, 2012). Milhaud'nun besteleri öncü müziğin deneyleri olarak Fransız müziğini simgelemektedir. Farklı çalgıları bir arada kullanarak teyp ile geleneksel çalgıları birleştiren ilk deneyleri yaparken Fransız kimliğini koruyarak politonalite ve poliritm ile harmanlamıştır (İlyasoğlu, 1994).

Yapılan katalog taramasında eserlerinde flüte önemli yer veren Milhaud'nun, Op. 47 flüt, obua, klarnet ve piyano için yazdığı sonat, sıklıkla icra edilen bir yapıt olarak oda müziği repertuvarında yer almaktadır. Ayrıca Milhaud üflemeli beşli için Op. 205 *La Cheminée du Roi René* süiti, Op. 443 üflemeli çalgılar için beşli, Op. 389

piyano, üflemeli beşli ve yaylı dördü için Concert de chambre, Op. 299b üflemeli beşli için süit Divertissement, Op. 227b üflemeli çalgılar için altılı, Op. 134 flüt ve piyano için Exercice Musical eserlerinde flüte önemli yer verdiği görülmektedir.

3. BULGULAR

Flüt ve Piyano için Sonatin op.76

Sonatin iki veya üç bölümden oluşan ve sonat formunun özelliklerini taşımakla beraber tekrarlara yer vermeyen kısa sonat olarak tanımlanır (Aktüze, 2010). Milhaud bir düzine oda müziği eseri yazmıştır ancak 1922 yılında oldukça önemli ve çok sayıda eseri duyulmuştur. Flüt ve piyano için Op. 76 sonatini bu yaratıcılığın önemli bir kanıtı olarak gösterilmektedir. Milhaud'nun 1922'de yazdığı bu eser, ithaf ettiği flütçü Louis Fleury ve piyanist Jean Wiéner tarafından 1923 yılında Paris'te prömiyeri yapılmıştır (TCU School of Music, 2024).

Flüt ve piyano için sonatin, klasik sonat formundadır. Birinci bölüm kontrpuantal bir gelişimin ardından kuş seslerini çağrıştıran triller ve mordentlerden oluşur. İkinci bölüm caz, senkop, hemiola ve folklorik bir melodi içeren bir danstır. Eserin armonisi dördü akorlar, ton kümeleri ve tritonlar içerir (Toff, 2012).

Sonatin, bitonalite, kilise modları, caz öğeleri ve 20. yüzyıl müziği ile özdeşleşen yenilikçi tavır ve politonalite içeren motiflerle bezenmiş bir yapıttır. Flüt ve piyano arasında duyulan etkileşim, çoklu tonalite ve armonik yapı Milhaud'nun müzik sitilini açık bir şekilde yansıtmaktadır. Besteci klasikleşmiş ve kural haline gelmiş armonik yapının aksine çoklu tonalite kullandığı pasajlara yer vermiştir. Flütte ve piyanoda aynı anda birbirinden farklı tonaliteler ile gelen pasajlar hem eseri renklendirmiş hem de canlı bir hale getirmiştir. Birbirinden bağımsız armonik yapılar bazen bir arada kullanılmış bazen de tonal bir merkez yaratılarak esere estetik bir yapı kazandırılmıştır. Bestecinin özgün yapısını belirten bölmeler arası kontrast geçişler ve ritmik ifadeler ile bezenmiş pasajlar da öne çıkmaktadır. Eserin ritmik yapısı bestecinin Amerika'da geçirdiği süre boyunca etkilendiği caz müziğinin yapısını taşır. Kullandığı senkoplu ritimler ve ritmik değişiklikler ile dinleyiciye gerilim ve çözülme hissi verir. Milhaud flüt ve piyano arasında geniş bir müzikal dil ile bir diyalog kurmuş, flütü sadece solo enstrüman olarak değil armonik yapının bir parçası olarak da kullanmıştır. Piyanoyu ise sadece eşlik unsuru olmaktan çıkartmış, yazdığı kontrast pasajlar ile bazen ön plana çıkartarak uyumlu bir yapı kurmuş ve eseri bütünleştirmiştir.

Flüt ve piyano için sonatin modern flüt repertuarı içinde hem teknik hem de müzikal yönden önemli bir yere sahiptir. Milhaud'nun yenilikçi armonik yazısı, flütün renklerini kullanımındaki özeni ve ritmik çeşitliliği, akılda kalıcı caz öğeleri barındıran hem yorumcu hem de dinleyici için nitelikli bir eserdir ve flüt sanatçılarının konser ve kayıtlarında sıklıkla yer almaktadır. Konservatuvarların flüt müfredatlarında genellikle lise son ve lisans sınıfları içinde yer almaktadır. Öğrencinin barok, klasik ve romantik dönem eserlerinden sonra 20. yüzyılın erken döneminde Fransız müziğinin modernleşme sürecini anlamaları için önemli bir eserdir. Brezilya'da geçirdiği süre boyunca edindiği ritmik çeşitlilik anlayışı, bu eserde de kendini gösterir.

Eser form açısından, geleneksel üç bölümlü sonatin yapısındadır. Duygusal, gizemli, lirik ve akıcı melodilerin yanında keskin ve ritmik figürler barındırmaktadır. Flütün sonoritesini en etkili şekilde kullanılmıştır. Nüanslar üç piyanodan üç forteye kadar geniş bir yelpaze içinde yer almıştır. Birinci bölüm, 4/8'lik ölçüde yazılmıştır ve uzun cümleleri icra etmek iyi bir nefes kapasitesini gerektirmektedir. Geniş bir rejisterda yazılan bu bölüm 32'lik tremorlar ve gam pasajları yorumcunun teknik kapasitesini, acilitesini sergilemektedir. Yine bu bölümdeki kurbağa dili kullanılan pasaj hem nefes hem de dil kullanımının birlikteliği ile önemli ve zor bir pasajdır. İkinci bölüm dorian modal bir melodi ile 6/8'lik ölçüde yazılmış ve ritmik çeşitlilik barındırır. Piyano ve flüt birlikteliğinde farklı ritimler sergiledikleri ölçüler göze çarpmaktadır. İki melodi kullanılmış ve modülasyonlarla yinelenmiştir. 59. ölçüde flütün en pes seslerinin yer aldığı kalak kısmında serçe parmağını kaydırarak elde edildiği 2 ölçülük pasaj dışında birinci bölüme göre daha kolay barcarolle benzeri bir yapıdadır. Üçüncü bölüm 4/4 ölçüde oldukça hızlı bir bölümdür. Atlamalı sesler karşımıza çıkmakta ve hızlı tempoda bunların net ve dinamik bir ritimle icra edilmesi gerekmektedir. Aksanlar ve üç forteye kadar yükselen nüanslar da dikkat edilmesi gereken bir diğer unsurdur. Bölümün sonunda 2/2'lik ölçüde birinci bölümün teması yer almaktadır.

1.Bölüm Tendre

Bu bölüm 2 bölmeli lied formundadır. Lied, Alman stilinde şarkı anlamındadır, şiirsel yapılarıyla sonat, konçerto gibi türlerde ortaya çıkar. Genellikle iki bölümden (A-B) oluşur (Britannica Editors, t.y.). İki bölmeli lied formu (context binary form), iki ana bölüme sahip olan ancak her bölüm içerisinde belirli bir iç yapı ve gelişim süreci barındıran birbirini tamamlayan bir müzik formudur (Cangal, 2004).

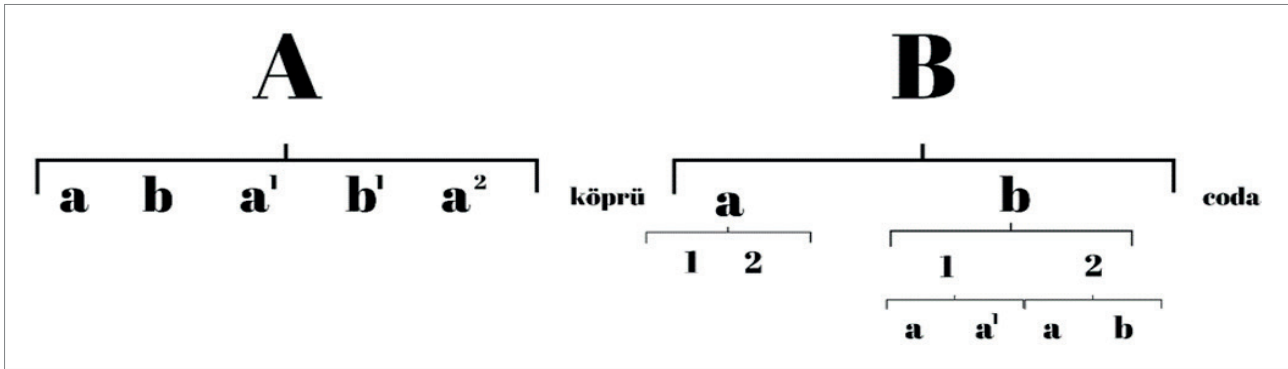
Bu form genellikle A ve B bölümlerinden oluşur, ancak her iki bölüm kendi içinde farklı alt bölmelere ayrılabilir. A bölümü, ana temayı sunarken, tonik tonalitede başlayıp genellikle başka bir tonaliteye yönelir. B bölümü ise genellikle önceki materyali geliştirir, genişletir veya kontrast oluşturur; aynı zamanda önceki tonaliteyi yeniden ele alarak eserin bütünlüğünü sağlar.

İki bölmeli lied formu, barok dönemde sütünlerin dans bölümlerinde ve klasik dönemde özellikle menuet ve scherzo gibi türlerde sıkça kullanılmıştır. Romantik dönemde ise besteciler, bu formu daha serbest bir şekilde ele alarak dramatik ve ifade gücü yüksek yapılar oluşturmuşlardır.

Bu formun en önemli özelliklerinden biri, basit iki bölmeli formdan farklı olarak, her iki bölümde de tematik malzemenin daha fazla işlenmesi ve müzikal anlatımın daha karmaşık hale getirilmesidir. Böylece, dinleyiciye hem tanıdık hem de yenilikçi unsurlar sunularak eserin bütünlüğü ve dramatik etkisi artırılmış olur. Aşağıda Şema 1'de 1. Bölümün form şeması gösterilmiştir.

Şema 1

1. Bölüm Form Şeması

A Periyodu

Bu periyod kendi içerisinde küçük bir rondo formu almıştır. Küçük rondo formu (small rondo form), rondo formunun daha sade ve kompakt bir versiyonu olup genellikle ABACA veya ABAB'A biçiminde yapılandırılır. Ana temanın (A bölümü) belirli aralıklarla tekrar edilmesi ve araya kontrast oluşturan bölümlerin (B ve C) eklenmesi temel yapıyı oluşturur. Ancak büyük rondo formundan farklı olarak, bölümler genellikle daha kısa ve daha az genişletilmiş şekilde sunulur. Bu form, özellikle klasik dönem bestecileri tarafından sonatların yavaş bölümlerinde, dans müziklerinde ve karakter parçalarında kullanılmıştır. Mozart ve Beethoven gibi besteciler, piyano sonatları ve oda müziği eserlerinde küçük rondo formuna sıkça başvurmuşlardır.

Küçük rondo formunun temel özelliklerinden biri, ana temanın yapısal bütünlüğü koruması ve ara bölümlerin bu temayla dengeli bir şekilde kontrast oluşturmalarıdır. Bu yapı, eserin hem öngörülebilir hem de çeşitlilik içeren bir anlatıma sahip olmasını sağlar. Küçük rondo formu, büyük rondoya kıyasla daha kısa sürede bir müzikal fikir sunarak dinleyiciye net ve anlaşılır bir form anlayışı sunmaktadır.

a Teması

1.ölçüde eksik ölçü ile başlayan bu tema eserin ana temasıdır. Görsel 2'de gösterildiği gibi bu tema sol diyez minör sesleri ile başlamış sonra majöre evrilmiş ve 8. ölçüde sol diyez minör sesleri ile bitmiştir.

Görsel 2

1. Bölümün a Teması

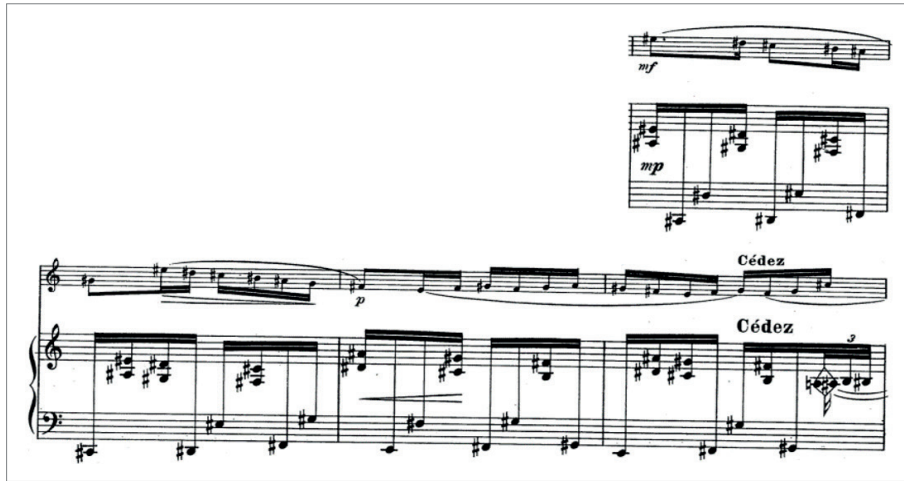

b Teması

Aşağıda Görsel 3'te gösterildiği gibi b teması 9. ölçüde la diyez minör sesleri ile başlamış, 12. ölçüde yine sol diyez minör seslerinde bitmiştir.

Görsel 3

9. Ölçü b Teması

a¹ Teması

a¹ teması 13. ölçüde fa diyez minör seslerinde başlamış yine 15. ölçüde aldığı la diyez sesi ile majöre evrilmiş, 18. ölçüde tekrar fa diyez minör sesleri ile bitmiştir. Aşağıda Görsel 4'te a¹ temasının başlangıcı gösterilmiştir.

Görsel 4

13. Ölçü a¹ Teması Başlangıcı

b¹ Teması

Aşağıdaki Görsel 5'te görüldüğü gibi b¹ teması 19. ölçüde fa diyez doryen modu sesleri ile başlamış, 26. ölçüde yine bu modda bitirmiştir.

Görsel 5

19. Ölçü b¹ Teması Başlangıcı

a² Teması

Aşağıda Görsel 6'da görüldüğü gibi a² teması 27. ölçüde mi diyez lokriyen modunda başlamış, 32. ölçüde pentatonik bir çıkış ile bitmiştir.

Görsel 6

27. Ölçü a² Teması Başlangıcı

Köprü

33. ölçüde köprü si majör sesleri ile başlamış, 39. ölçüde ilgili minörü olan sol diyez minör seslerinde bitmiştir. Aşağıda verilen Görsel 7'de görüldüğü gibi köprü temasal unsurların karmasıdır ve bağlayıcı özellikte yazılmıştır.

Görsel 7

33. Ölçü Köprü Başlangıcı

B Periyodu

Bu periyod kendi içerisinde karmaşık 2 bölmeli lied formu taşımaktadır.

a Bölmesi

Bu bölme 2 temadan oluşmaktadır. Görsel 8'de görüldüğü gibi 1. Tema 40. ölçüde do diyez majör sesleri ile başlamış, 44. ölçüde la diyez minör seslerinde bitmiştir. 2. Tema sol diyez miksolidyen modunda başlamış, 48. ölçüde do diyez majör seslerinde bitmiştir.

Görsel 8

40. Ölçü a Bölmesi 1. Tema Başlangıcı

Köprü

Görsel 9'da görüldüğü gibi 49-51 ölçüleri arasında yer alan köprü aynı akor ve aynı notaların tekrarından oluşan uzatma ve bağlantı parçasıdır.

Görsel 9

49. Ölçü Köprü Başlangıcı

b Bölmesi

Bu bölme kendi içinde karmaşık iki bölmeli lied formu taşımaktadır. Ritmik ve enstrümantal anlamda dönüşümlü bir bölmedir. Bu tema iki cümleden oluşmaktadır. a cümlesi 52. ölçüde piyano solo flüt eşlik biçiminde başlamış, 55. ölçüde bitmiştir. a1 cümlesi 56.ölçüde flüt solo piyano eşlik biçiminde başlamış, 60. ölçüde rolleri değiştirmiş, 63. ölçüde bitmiştir. b bölümü Görsel 10'da gösterilmiştir.

Görsel 10

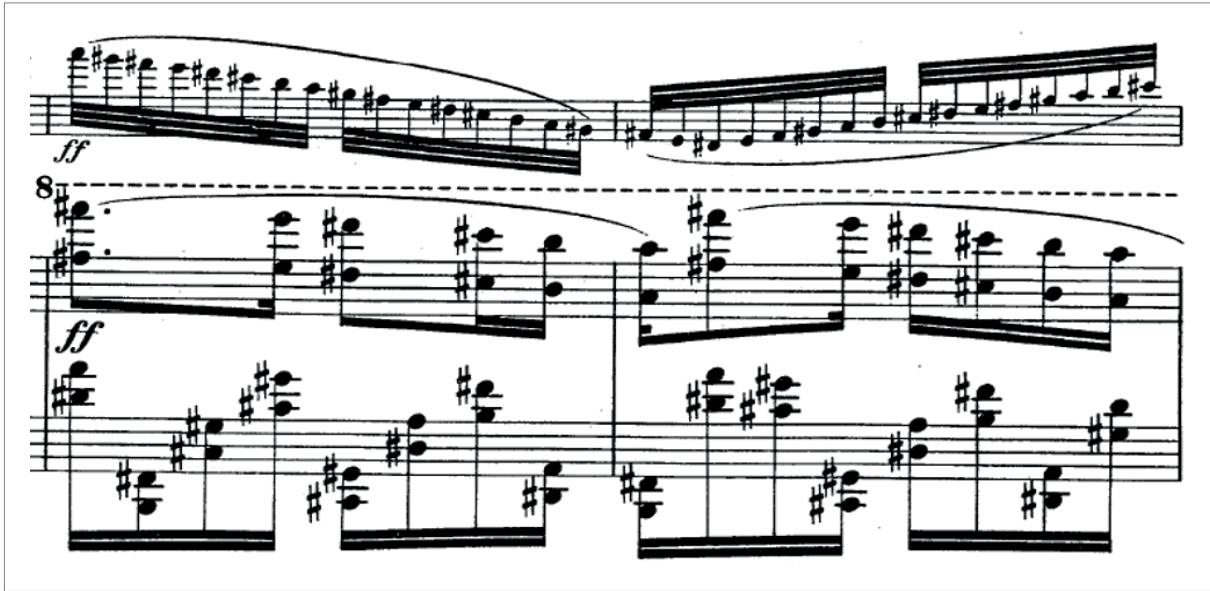
b Bölmesi 52. Ölçü 1. Tema Başlangıcı

Görsel 11'de görüldüğü gibi bu tema iki cümleden oluşmaktadır. a cümlesi 64. ölçüde piyano solo flüt eşlik şeklinde başlamış, 67. ölçüde bitmiştir. b cümlesi 68. ölçüde flüt solo piyano eşlik şeklinde başlamış, 78. ölçüde dokuzlu akorlar ile hayali bir kırık kadans yaratarak bitmiştir.

Görsel 11

b Bölmesi 64. Ölçü 2. Tema Başlangıcı

Coda

Bu kısımda besteci ilk temanın özetlenmiş çok kısa halini ekleyerek tam bitmişlik hissi yaratmıştır. Görsel 12'de görüldüğü gibi coda 79. ölçüde başlamış, 87. ölçüde başladığı sol diyez minör sesleri ile bitmiştir.

Görsel 12

79. Ölçü Coda

2. Bölüm Souple

Bu bölüm karmaşık 3 bölmeli lied formunda yazılmıştır. Karmaşık üç bölmeli lied formu (complex ternary form), genellikle A-B-A' veya benzeri bir yapıya sahip, ancak içinde daha küçük ölçekli varyasyonlar ve alt bölümler barındıran genişletilmiş bir üçlü formdur. Bu form klasik dönemden romantik döneme kadar birçok besteci tarafından kullanılmıştır ve özellikle lirik karakterdeki eserlerde sıkça karşımıza çıkar.

Yapısal Özellikler**1. Ana Bölümler (A-B-A' veya A-B-C):**

İlk bölüm (A), genellikle tonik tonda başlar ve karakteristik bir temayı sunar. Orta bölüm (B), farklı bir tona modüle edebilir ve kontrastlı bir melodik veya ritmik yapı sunabilir. Son bölüm (A'), ilk temanın geri dönüşüdür, ancak genellikle süslemeler, varyasyonlar veya armonik genişlemeler içerir.

2. Karmaşıklık Unsuru:

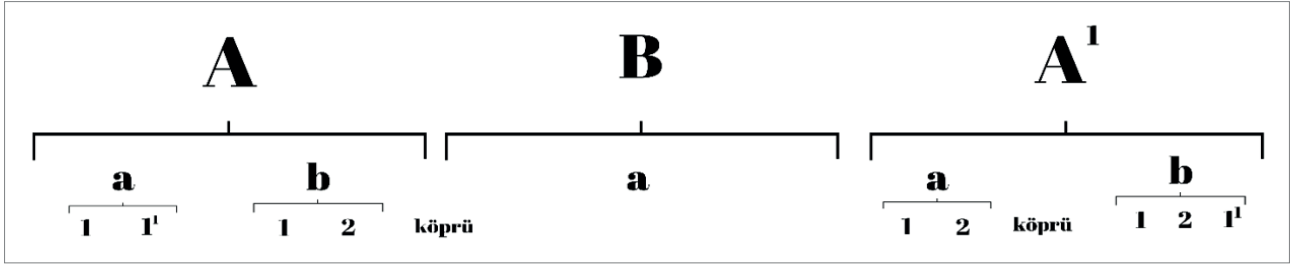
Standart üç bölmeli lied formundan farklı olarak, her bir ana bölüm içinde alt bölümlere ayrılabilir. Örneğin, A bölümü kendi içinde küçük bir a-b-a yapısına sahip olabilir. B bölümü sadece kontrast sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bazen yeni temalar ya da gelişimsel süreçler içerebilir. A' bölümü sadece basit bir tekrar değil, geliştirilmiş veya genişletilmiş bir versiyon olarak sunulabilir.

3. Armoni ve Modülasyon:

Genellikle A bölümü tonik tonalitede başlar ve kadansla tamamlanır. B bölümü dominant, paralel minör ya da uzak bir tonaliteye modüle edebilir ve armonik gerginlik yaratabilir. A' bölümü, ana tona geri döner ancak bazen ton dışı armonik zenginlikler barındırabilir. Bu yapı hem melodik gelişime hem de dramatik kontrasta izin verdiği için klasik ve romantik müzikte ifade gücü yüksek, anlatımcı bir form olarak kullanılmıştır. Aşağıda Şema 2'de 2. Bölümün form şeması gösterilmiştir.

Şema 2

2. Bölümün Form Şeması

A Periyodu

Bu periyod basit iki bölmeli lied formundan oluşmaktadır ve iki tema içermektedir.

a Teması

Bu tema iki cümleden oluşmaktadır. Bu iki cümle birbiriyle aynıdır ancak ayrı ele alınmasının sebebi ilk cümle sadece piyano ile duyulurken ikinci cümlenin flüt solo ve piyano eşlik olmasıdır. 1 cümlesi 1. ölçüde fa doryen modunda başlamış, 9. ölçünün ilk dörtlüğünde bitmiştir. 11 cümlesi 9. ölçüde fa diyez doryen modunda başlamış, 18. ölçüde bitmiştir. Görsel 13'te a teması gösterilmiştir.

Görsel 13

a Teması

The musical score for 'II. Souple. ♩ = 104' shows the first two measures of the 'a' theme. The piano part is in the bass clef and the flute part is in the treble clef. The score is marked 'p' (piano). The first measure starts with a half note 'F' in the bass and a half note 'F' in the treble. The second measure continues with a half note 'F' in the bass and a half note 'F' in the treble.

b Teması

Bu tema iki ayrı cümleden oluşmaktadır. 1 cümlesi 19. ölçüde daha efektif bir yapıyla başlamış, 25. ölçünün ilk dörtlüğünde bitmiştir. Bu cümlede armonik unsurlar yerine kromatik seslerin piyanoda oktavlı bir şekilde gelmesiyle efektif bir yapı oluşturulmuştur. 2 cümlesi 25. ölçüde tam tonik (sadece tam aralıklardan oluşan gam) bir yapıda başlamış, 32. ölçünün ilk notalarında bitmiştir. b teması Görsel14'te verilmiştir

Görsel 14

19. Ölçü b Teması

Köprü

Aşağıda verilen Görsel 15'te görüldüğü gibi 32. ölçü ile 34. ölçü arasında yazılmış olan köprü önceki temanın uzatılması gibi duyulmaktadır. Diğer bir temaya geçmek kullanılmış parçacıktır.

Görsel 15

32. Ölçü Köprü

B Bölmesi

Bu bölme tek cümleden oluşan gelişim parçasıdır. 35. ölçüde efektif bir yapıyla başlamış, 48. ölçünün ilk dörtlüğünde bitmiştir. Görsel 16'da verilen B Bölmesi armonik ya da modal bir yapıya sahip değildir. Tamamen efektif yazılmıştır. Kontrastlı keskin geçişli bir yapıdadır.

Görsel 16

35. Ölçü B Bölmesi Başlangıcı

A' Bölmesi

Bu bölme 2 temadan oluşan basit iki bölmeli lied formu taşımaktadır. Görsel 17'de A' bölümü başlangıcı gösterilmiştir.

Görsel 17

48. Ölçü A' Bölmesi Başlangıcı

a Teması

Bu tema 2 cümleden oluşmaktadır. 1 cümlesi 48. ölçüde fa doryen modunda başlamış, 56. ölçüde bitmiştir. 2 cümlesi 57. ölçüde yine efektif bir biçimde başlamış 63. ölçünün ilk dörtlüğünde bitmiştir. Bu cümlede de bu bölümdeki efektif diğer temalar gibi herhangi bir armonik ya da modal unsur yoktur. Tamamen efektif biçimde yazılmıştır.

Köprü

63-66 ölçüleri arasında yer alan bu kısım ana temanın çok az yansıtılması ile oluşmuştur bağlayıcı özelliğindedir. Görsel 18'de köprü gösterilmektedir.

Görsel 18**63. Ölçü Köprü****b Teması**

Bu tema 3 cümleden oluşmaktadır. 1. cümlesi 67. ölçüde efektif bir biçimde piyanonun kromatik sesleri oktav çalmasıyla başlamış, 70. ölçüde bitmiştir. 2. cümlesi 71. ölçüde tam tonik gamda başlamış, 76. ölçüde bitmiştir. Son cümlesi olan 11 cümlesi ise ilk cümlelerin varyasyonudur. 77. ölçüde başlamış, 83. ölçüde bölüm ile bitmiştir. Bu son cümle de efektif yapıdadır. Ayrıca duyum olarak hayali bir bitişe sahip bir bölümdür.

3. Bölüm Clair

Bu bölüm rondo formunda yazılmıştır. Rondo formu klasik müzikte sıklıkla kullanılan, tekrar eden bir ana tema (A) ile kontrast sağlayan iki farklı ara bölüm (B ve C) içeren bir formdur. Geleneksel rondo yapısından farklı olarak, A teması iki kez yinelenirken, her tekrar arasında yeni müzikal materyaller sunulur.

Yapısal Özellikler**1. Ana Tema (A Bölümü):**

Genellikle tonik tonalitede başlar ve dinleyiciye eserin temel melodik karakterini sunar. Açık ve hafızada kolayca yer eden bir yapıya sahiptir. Her dönüşünde küçük süslemeler veya varyasyonlar içerebilir.

2. İlk Ara Bölüm (B Bölümü):

Genellikle kontrast yaratmak amacıyla farklı bir tona modüle eder. Melodik ve ritmik açıdan A temasından belirgin şekilde farklıdır. A'ya dönüşü sağlamak için bir geçiş (modülasyon veya bağlantı pasajı) içerebilir.

3. Ana Temanın Geri Dönüşü (A Bölümü, Tekrarı):

B bölümünden sonra ana tema yeniden sunulur ve dinleyiciye tanıdık bir unsur sağlar. İlk sunumuyla aynı veya hafif varyasyonlarla zenginleştirilmiş olabilir.

4. İkinci Ara Bölüm (C Bölümü):

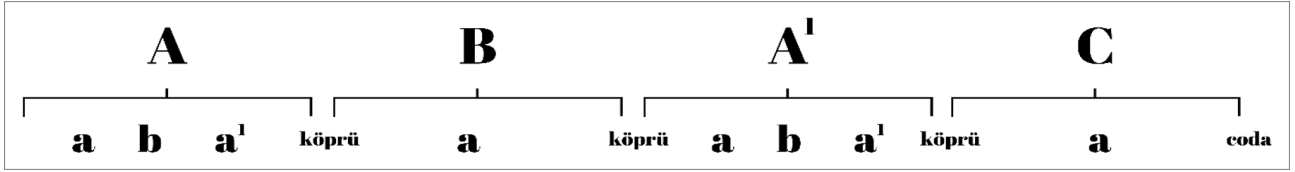
B bölümünden de farklı, bağımsız bir karaktere sahiptir. Genellikle beklenmedik bir tona modüle eder ve esere dramatik çeşitlilik katar. Bazen ritmik veya armonik olarak daha hareketli bir yapı gösterebilir.

5. Formun İşlevi ve Etkisi:

Tekrar eden A teması, dinleyiciye eserin bütünlüğünü koruyan bir sabit nokta sunar. B ve C bölümleri, eserin dinamizmini ve kontrastını artırır. Bu yapı, özellikle klasik dönem sonat rondo formlarında, dans müziklerinde ve karakter parçalarında yaygın olarak görülür. Bu form, dengeli tekrarlar ve kontrastlı bölümler sayesinde hem kolay algılanabilir hem de müzikal çeşitlilik sağlayan bir yapı sunar. Aşağıda Şema 3'te 3. Bölümün form şeması gösterilmiştir.

Şema 3

3. Bölüm Form Şeması

A Bölmesi

Bu bölme 3 temadan oluşmaktadır. Görsel 19'da A Bölmesinin başlangıcı gösterilmiştir.

Görsel 19*A Bölmesi Başlangıcı*
a Teması

Bölümün ilk ölçüsünde başlayan bu tema 2. ölçüde flütün ve piyanonun sol lokriyen modunda girişiyle devam etmiş ve 5. ölçüde bitmiştir.

b Teması

6. ölçüde fa lokriyen modunda başlamış, 10. ölçüde bitmiştir.

a' Teması

11. ölçüde başlayan bu temada besteci zıt karakterde duyulması için flütte sol lokriyen modu sesleri kullanırken, piyanoda do lidyen modu sesleri kullanmıştır. 13. ölçüden itibaren iki enstrüman da sol lokriyen modu kullanmış, 15. ölçüde tema bitmiştir.

Köprü

16-19 ölçüleri arasında yer alan bu kısım efektif bir bağlayıcı parçacıktır. Aşağıdaki Görsel 20 köprü başlangıcını göstermektedir.

Görsel 20

16. Ölçü Köprü başlangıcı

B Bölmesi

Bu bölme gelişim evresidir ve tek cümleden oluşmaktadır, eserin ilk teması ve yeni gelen tema birbirine iç içe geçmiş biçimde farklı seslerden sürekli bir döngü halinde ilerlemiştir. Görsel 21'de görüldüğü gibi başlangıcı oktatonic (tam ve yarım seslerin ardışık ve sıralı biçimde gelmesi ile oluşan) gam ile başlamış, eserin ana temasının kısa kısa duyurulduğu yerlerde lokriyen modlar kullanılmıştır. 20. ölçüde başlamış, 38. ölçüde bitmiştir.

Görsel 21

20. Ölçü B Bölmesi Başlangıcı

Köprü

Görsel 22'de verilen 39-40 ölçüleri arasında yer alan bu iki ölçülük kısım flütün kromatik dört sesi tekrarlamaıyla oluşmuş bir bağlantı parçacığdır.

Görsel 22

39. Ölçü Köprü

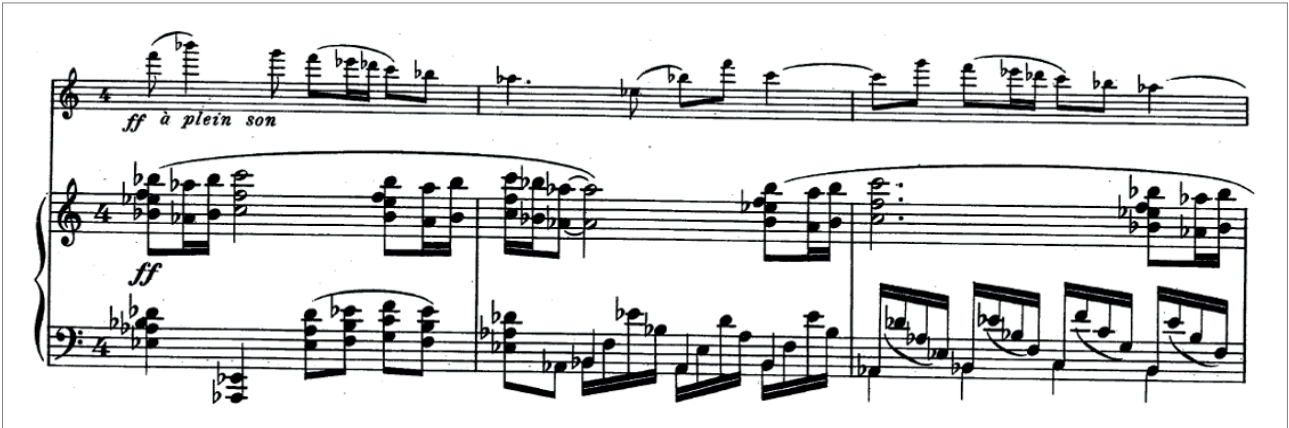

A' Bölmesi

Bu bölme 3 temadan oluşmaktadır. İlk bölmenin yansımasıdır. Aşağıda Görsel 23'te A' bölümü verilmiştir.

Görsel 23

41. Ölçü A' Bölmesi Başlangıcı

a Teması

41. ölçüde başlayan bu tema ilk tema ile hemen hemen aynıdır. Tek farkı, melodinin piyanoda kontrast temanın ise flütte seslendirilmiş olmasıdır. Sol lokriyen modunda yazılmış olan bu tema 45. ölçüde bitmiştir.

b Teması

46. ölçüde piyanonun tam tonik (tam aralıklı seslerden oluşan) gam kullanarak yaptığı iniş ile başlamış, 49. ölçüde bitmiştir.

a' Teması

50. ölçüde başlayan bu tema ana temanın son tekrarı olarak duyulmaktadır. 52. ölçüde yine sol lokriyen moduna dönmüş, 54. ölçüde sonlanmıştır.

Köprü

55-64 ölçüleri arasında yer alan bu uzun köprü eserin tüm temalarını işlemiş ve birbirine bağlantılı biçimde yazılmıştır. Bambaşka bir temanın geleceğinin habercisi olan bu bağlantı köprüsü Görsel 24'te gösterilmektedir.

Görsel 24

55. Ölçü Köprü Başlangıcı

C Bölmesi

Bu bölme tek tema ve tek cümleden oluşmaktadır. Besteci eserin ilk bölümünün ana temasını tekrar işlemiştir. 65. ölçüde la bemol minör gam sesleri başlamış, 75. ölçüde la bemol majör gam sesleri ile bitmiştir. Görsel 25 C bölümü başlangıcını göstermektedir.

Görsel 25

65. Ölçü C Bölmesi Başlangıcı

Coda

76. ölçüde başlayan bu kısım bölümün ilk temasının bir uzantısı olarak karşımıza çıkmıştır. 83. ölçüde yine la bemol majör akoru ile bitmiştir. Aşağıda Görsel 26'da coda gösterilmiştir.

Görsel 26

76. Ölçü Coda

4. SONUÇ

Milhaud eserlerinde kullandığı yenilikçi müzikal anlatım biçimi ile 20. yüzyıl müzik tarihinde önemli bir yer edinmiştir. Bu müzikal yaklaşım, flüt repertuarında da önemli gelişmeler sağlamıştır. Özellikle kullandığı çoklu tonalite flütün sınırlarını genişletmiş, ritmik çeşitlemeler ve caz kalıpları ise artikülasyon anlamında ifadeler biçimini geliştirmiştir. Milhaud'nun müzik stili ile ilişkilendirebileceğimiz teknik ve akımlar Yeni Klasikçilik (Neoklasizm) Caz, Folklorizm ve Politonalite'dir. Flüt repertuarına en büyük katkılarından biri Sonatine Pour Flute et Piano eseridir (Boulez, 1946). Bu eser Milhaud'nun politonalite ve armonik yapıyı sentezlemesi, ritmik varyasyonlar ile esneklik kazandırması ve kullandığı ifade biçimleri ile flütün aceliyetini, sonoritesini, müzikal ifade gücünü ve zarif yapısını ön plana çıkarması ile bilinir. Milhaud'nun flüt repertuarına katkısı sadece teknik eserler değil, kullandığı yenilikçi motiflerle ve çoklu tonalite ile hem teknik açıdan hem de melodik açıdan esneklik kazandırmış ve sanatsal bir repertuar sunmuştur. Bu çalışmada Milhaud'nun flüt ve piyano için bestelediği Op. 76 Sonatini form olarak incelenmiştir.

Günümüz flüt icracılarının özellikle eserin performans uygulamasında, bestecinin müzikal yaşamı, kullandığı çağdaş dönem stillerini de dikkate alarak eserin müzikal hatlarını daha kolay görmesi hedeflenmiştir. Besteci bu eserde armonik yapı yerine modal ve efektif bir yapı kullanmış, klasik form biçimleri altında toplamıştır. İcracıların Eski Antik Yunan Modlarını ve çağdaş modları eser öncesi çalışmak teknik pasajları kolaylaştıracaktır. Eserin efektif bölümlere sahip olması sebebiyle tüm nüansları kullanarak uzun ses çalışması yapmak müzikal anlamda esere katkı sağlayacaktır. Eserin birçok noktasında ciddi atlamalar (2 oktava varan) görülmüştür. Bu tür atlamalarda yaşanabilecek ses kayıplarını (ses çatlamalarını) önleyebilmek için oktav ve 2 oktav atlamalı çalışmalar yapmak eserdeki ses dengesine faydalı olacaktır. Bestecinin flütün teknik olanaklarına olan hakimiyeti yazdığı esere yansımıştır. Bu bağlamda icracı eserde karmaşık ritmik yapı ya da parmak tekniği açısından çözümlenmesi uzun süren zorlayıcı pasajlardan ziyade, müzikal bütünlük ve dinamiklik gerektiren bir anlayışla karşılaşır. Fakat bu anlayış eserin basit olduğu anlamına kesinlikle gelmemelidir aksine müzikal sunumdaki ustalık icracıya geniş bir yorumlama olanağı sağladığını gösterir. Eserin dönemsel bağlamda ele alındığında, yenilikçi bir yapı sergileyen önemli bir eser olarak öne çıkmasıdır. Sonuç olarak Milhaud flüt repertuarına çağdaş müziğin en önemli unsuru olan yenilikçi bir tarz kazandırmış, flütün ifade gücünün sınırlarını aşmasını sağlamış bir besteci olarak kabul edilmiştir. Eseri seslendirmek isteyen müzisyenlere bir kılavuz kaynak olarak tasarlanan bu çalışma ayrıca dinleyerek eseri daha iyi tanımak ve bilgilenmek isteyen müzikseverlere de yöneliktir. Bu bağlamda flütle ilgilenen öğrenci, eğitimci ve müzisyenlerin Milhaud'nun sonatini tanıması ve repertuarlarında bu esere yer verilmesi amacı ile yapılmıştır.

Etik kurul onayı

Bu çalışma insan, hayvan veya hassas veriler içermediği için etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Yazarlık katkısı

Çalışmanın tasarımı ve konsepti: ÖK; verilerin toplanması: ÖK; sonuçların analizi ve yorumlanması: ÖK; çalışmanın yazımı: ÖK. Yazar sonuçları gözden geçirmiş ve makalenin son halini onaylamıştır.

Finansman kaynağı

Yazar, çalışmanın herhangi bir finansman almadığını beyan etmektedir.

Çıkar çatışması

Yazar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Ethical approval

This study does not require ethics committee approval as it does not involve human, animal or sensitive data.

Author contribution

Study conception and design: ÖK; data collection: ÖK; analysis and interpretation of results: ÖK; draft manuscript preparation: ÖK. Author reviewed the results and approved the final version of the article.

Source of funding

The author declare the study received no funding.

Conflict of interest

The author declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKLAR

- 20th Century Classical Music. (t.y.). *Neoclassicism*. <https://20thcenturyclassical.weebly.com/neoclassicism.html>
- Aktüze, İ. (2007). *Müziği okumak* (3. Cilt). Pan Yayıncılık.
- Aktüze, İ. (2010). *Müziği anlamak: Ansiklopedik müzik sözlüğü*. Pan Yayıncılık.
- Bakbak, A. ve Akçaoğlu K. T. (2022). 2. Dünya savaşı döneminde klasik müzik ve müziksel gelişmeler. *Online Journal of Music Sciences*, 7(1), 42-69. <https://doi.org/10.31811/ojomus.1055513>
- Boulez, P. (1946). *Sonatine (1946): For flute and piano*. Universal Edition.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Britannica Editors. (t.y.). *Encyclopedia Britannica* içinde. <https://www.britannica.com/art/liked>
- Burkholder, J. P., Grout, D. J. ve Palisca, C. V. (2014). *A history of western music*. W.W. Norton & Company.
- Cangal, N. (2004). *Müzik formları*. Arkadaş Yayınevi.
- Drake, J. (2001). Darius Milhaud. S. Sadie (Ed.), *The new grove dictionary of music and musicians*, içinde (2. bs., s. 674-682). St. Martin's Press.
- Finkelstein, S. (2000). *Müzik neyi anlatır* (M. H. Spatar, Çev.). Kaynak Yayınları.
- İlyasoğlu, E. (1994). *Zaman içinde müzik*. Yapı Kredi Yayınları.
- Kutluk, F. (1997). *Müziğin tarihsel evrimi*. Çiviyazıları.
- Mimaroglu, İ. (1990). *Müzik tarihi* (4. bs.). Varlık Yayınları.
- Platt, R. (2017). *The indomitable humanism of Darius Milhaud*. The New Yorker. <https://www.newyorker.com/culture/culture-desk/the-indomitable-humanism-of-darius-milhaud>
- Say, A. (1994). *Müzik tarihi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2010). *Müzik ansiklopedisi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Schonberg, H. C. (2013). *Büyük besteciler*. Doğan Kitap.
- Selanik, C. (1996). *Müzik sanatının tarihsel serüveni*. Doruk Yayıncılık.
- TCU School of Music. (2024). *Abby Losos, flüte Dr. Cecilia Lo-Chien Kao, piano*. <https://finearts.tcu.edu/music/wp-content/uploads/sites/5/2024/02/2-PM-Abby-Losos-flute-Dr.-Cecilia-Lo-Chien-Kao-piano.pdf>

The Editors of Encyclopaedia Britannica. (2024). Darius Milhaud. *Encyclopedia Britannica* içinde. <https://www.britannica.com/biography/Darius-Milhaud>

Toff, N. (2012). *The flute book a complete guide for students and performers*. Oxford University Press.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

One of the important 20th century French composers, Darius Milhaud has been a productive composer who is remembered for his interest in the music of other cultures and his openness to new ideas. This innovative attitude he brought to music also has a very important place in the flute repertoire.

His use of polytonality expanded the limits of the flute, meanwhile rhythmic variations and jazz patterns improved articulation. Milhaud, who worked at the French embassy in Brazil, was influenced by the popular music of this country and the jazz music of the African American people he listened to in Harlem in the United States and used elements of the music of these two countries in his compositions. The influence of Brazilian folk music can be seen in the music of the ballets "L'Homme et son désir" and "Le Boeuf sur le toit" and in many of his other works. He was also one of the first 20th century composers to incorporate jazz influences into his works. "La création du monde" reflects the influence of the jazz music he heard in Harlem.

His greatest contribution to the flute repertoire is the Sonatina for Flute and Piano, Op. 76. This work is known for Milhaud's synthesis of polytonality and harmonic structure, his flexibility with rhythmic variations, and his use of expressive forms, which highlight the elegant structure of the flute. He was also a member of the famous French Les Six also known as The Group of Six, which included Milhaud, Honegger, Auric, Durey, Tailleferre, and Poulenc. This group aimed to reduce the gloom and sadness caused by the war with the effects of humor, joy, sarcasm, simplicity, cabaret, dance, and jazz music.

Milhaud's contribution to the flute repertoire was not only technical works, but with the innovative motifs and polytonality he used, he also provided flexibility both technically and melodically and offered an artistic repertoire.

2. Method

This research is based on literature review and qualitative analysis. In addition, document analysis technique, one of the qualitative research methods, has been used. Harmonic and form analysis of the examined work has been made.

3. Findings, Discussion and Result

Milhaud is one of the most creative and versatile musicians in the history of classical music. The composer has brought the innovative style, the most important element of 20th century music, and he is considered to enable the flute to exceed the limits of its expressive power. His compositional technique and approaches continue to influence and inspire today's musicians.

Milhaud's Sonatina for flute and piano is a work adorned with bitonality, church modes, jazz elements and motifs that include innovative attitude and polytonality associated with 20th century music. In this work, the composer synthesized polytonality and harmonic structure, provided flexibility with rhythmic variations and highlighted the elegant structure of the flute with the expressive forms he used. It is important for today's flute players to take into consideration the composer's musical life, the contemporary period styles he used, the musical lines and the formal structure of the work, especially in the performance of the work. As a result, Milhaud has been recognized as a composer who has brought an innovative style to the flute repertoire, which is the most important element of contemporary music, and has enabled the flute to exceed the limits of its expressive power. This study will be a guide for musicians who want to perform the work and for music lovers who want to get to know and learn about the work better by listening to it.